

Vaduguns

Piektdiena ● 2020. gada 30. oktobris

CENA firdzniecībā 0,75 EUR

Saruna ar režisoru 6.

Skaidrs, ka nekas nav skaidrs

Edgars Gabranovs

Aplūkojot oficiālajā valsts mājaslapā Covid-19 publiskoto karti "Covid-19 Latvijas novados", var secināt, ka mūspusē vienīgais novads, kurā nav reģistrēti saslimušie, ir Baltinavas novads. Dīvaini, bet Slimību profilakses un kontroles centra izstrādātajā kartē (14 dienu kumulatīvais rādītājs atspoguļo personu skaitu, kurām pēdējās 14 dienās konstatēta Covid-19 infekcija) baltā jeb tīrā zona ir gan Baltinavas, gan Rugāju novados. Kopumā pašlaik inficēšanās ar Covid-19 konstatēta 86 Latvijas pašvaldībās.

Slimību profilakses un kontroles centra Latgales reģionālās nodaļas vecākais epidemiologs Aleksandrs Vasiļjevs taujāts, kā cilvēkiem zināt, vai viņu novadu teritorijās ir slimību nēsātāji, "Vadugunij" atzina, ka uz šo jautājumu grūti atbildēt: "Gadījumi ir ļoti dažādi, piemēram, konstatēts pozitīvs Covid-19 tests Rīgā vai citviet Latvijā, bet personas deklarētā dzīvesvieta ir Balvu vai cits novads. Svarīgi ir strikti ievērot visas noteiktās prasības." Lūgts precizēt, kuros Ziemeļlatgales novados konstatēti pozitīvi testi, epidemiologs atkārtoti uzsvēra, ka jāievēro valdībā pieņemtie lēnumi. "Slimība ir arī jūsu teritorijā. Ievērojet prasības!" viriņš piebilda.

Turpinot ierobežot straujo Covid-19 izplatības pieaugumu Latvijā, no 26. oktobra noteiktī stīngrāki pulcēšanās ierobežojumi, tostarp uz laiku pārtraukta bērnu izklaides vietu darbība. Diemžēl epidemioloģiskā situācija Latvijā liecina, ka Covid-19 izplatība turpina strauji pieaugt. Līdz ar to valdība lēma, ka sejas maskas būs obligāti jālieto visās sabiedriskās vietās iekštelpās, tai skaitā pasākumos, kur ir fiksētas sēdvietas, piemēram, teātri, kino un tamlīdzīgi. Tas nozīmē, ka maskas būs jālieto pakalpojumu sniegšanas vietās gan valsts un pašvaldību iestādēs, gan privātajos uzņēmumos.

Prasība par masku lietošanu neattiecas uz sabiedriskās ēdināšanas vietām, piemēram, kafejnīcām un bāriem, kur personas ēd un lieto dzērienus (personālam maskas ir jāvaiša). Tāpat prasība par obligātu masku lietošanu neattiecas uz izglītības iestādēm. Izņēmums ir arī situācijas, kur masku lietošana nav iespējama, piemēram, peldbaseinos un sportošanas laikā, kā arī sejas procedūru laikā un līdzīgās situācijās. Savukārt darba vietās, kur netiek sniegti pakalpojumi klātienē, piemēram, birojos, darba devējam ir jāizvērtē, vai ir iespējams nodrošināt epidemioloģisko prasību īstenošanu, piemēram, divu metru distanci starp darbiniekiem, un jālejumi, vai sejas masku Valkāšana ir nepieciešama.

Par ko valdība lēma 23.oktobrī?

- no 24. oktobra privātu pasākumu vietās kopā drīkst būt telpās ne vairāk kā 10 cilvēki, ārpus telpām – 100 cilvēki. Ja privātu pasākumu rīko publiskā vietā, piemēram, restorānā, izīrētā pirtī, klubā u.tml., tad jānodošina viesiem fiksētas, personalizētas sēdvietas, 2 metru distance (izņemot personām no vienas mājsaimniecības), kā arī pasākums var norisināties līdz plkst. 24:00;
- no 26. oktobra publiskos pasākumos iekštelpās kopumā drīkstēs pulcēties līdz 300 cilvēkiem (pasākumam jābūt ar personalizētām sēdvietām un jālieto sejas maska);
- no 26. oktobra līdz 15. novembrim darbu pārtrauc vietas (nesniedz pakalpojumu), kas saistītas ar bērnu izklaidi iekštelpās (izklaides un atrakciju centri, bērnu rotāļu istabas, batutu parki un bērnu pieskatīšanas istabas, tai skaitā tirdzniecības centros);
- no 26. oktobra līdz 15. novembrim augstākās izglītības studiju programmu apguve notiek attālināti, izņemot praktiskās daļas apguvi un klinisko praksi rezidentūrā.

Vecāko klašu skolēniem no 7. līdz 12. klasei attālinātās mācības notiks vismaz līdz 15.novembrim, 27.oktobrī nolēma valdība. Tāpat līdz 13.novembrim turpināsies esošie ierobežojumi interešu izglītībai.

Īszinās

paveikto un izteikt savu viedokli www.vietagimenei.lv. Kopējais konkursa naudas balvu fonds ir EUR 100 000, kas tiek piešķirts jaunu vai esošo atbalsta pasākumu ģimenēm ar bērniem attīstīšanai pašvaldībās.

Varēs saņemt maskas

Vakar Viļakas novada domes sēdē deputāti akceptēja lēmumprojektu, ka 2020.gadā Viļakas novada trūcīgas, maznodrošinātās personas un daudzbēru ģimenes varēs saņemt daudzkārt lietojamas sejas maskas Viļakas novada sociālajā dienestā. Tāpat nolēma piešķirt Viļakas novada skolu 7.-12. klašu skolēniem pārtikas kuponus EUR 15 vērtībā.

Nākamajā
Vadugunī

● Pienākumi tie paši, darba devējs – cits
Lauku konsultante Viļakas novadā

● Darba milestība nekad nebeidzas
Saruna ar Juriju Popovičenko

Iesvētīs divus krustus

1.novembrī, Visu Svēto dienā, plkst. 12.00 iesvētīs krustu Augustovas baznīcas dārzā. Savukārt plkst. 14.00 krustu iesvētīs Rugāju baznīcas dārzā.

Aicina balsot par ģimenei draudzīgāko pašvaldību

Turpinās iedzīvotāju balsojums Sabiedrības integrācijas fonda rīkotajā konkursā "Ģimenei draudzīga pašvaldība", lai noteiktu un apbalvotu tās Latvijas pašvaldības, kas šogad sniegūšas lielāko atbalstu ģimenēm ar bērniem un piemērotas vides nodrošināšanai. Ikvieni iedzīvotājs līdz 12.novembrim aicināts iepazīties ar pašvaldībām

Nedēļas jautājums

Edgars Gabranovs

Vai aizsargmasku lietošana, jūsuprāt, attaisnojas?

IRĒNA TUŠINSKA: - Aizsargmaskas līdzēs vien tad, ja tās nēsās visi. Protams, ja to darīs pareizi un apvienojumā ar roku mazgāšanu un 2 metru distances ievērošanu. Tā nav panaceja, kas mūs visus glābs, bet infekcijas izplatību varētu samazināt. Runājot par tiem, kuri principā tās atsakās uzlikt, piekrītu kādas žurnālistes nesen televīzijā paustajam viedoklim: "Sēdi savā viensētā un tici, kam gribi. Bet, ja tu ej sabiedrībā un apdraudi citus, tad tevi ir jāsoda."

MARUTA SPRUDZĀNE: - Laiks rādīs, vai tās attaisnojas. Vērojot situāciju, kā cilvēki maskas reāli pielieto, šķiet, ka ticamība ir visai zema. Ja jau Latvijā izsludināja šo masku pielietošanas nepieciešamību, tad valdībai vajadzēja parūpēties, lai cilvēkus nodrošina masveidā ar kvalitatīvām maskām. Tas, ko mēs nopērkam aptiekās – Ķīna saražotās – manuprāt, ir nekvalitatīvas. Cilvēki ir teikuši, kā arī pati esmu pārliecinājusies, ka kaklā sāk kasīt, acis asaro, spiediens paaugstinās un ir slikti. Ja paaugstinās temperatūra, sākas klepus, lūuzu, neejiet ārā no mājas!

INGRĪDA ZINKOVSKA: - Atbalstu, bet šaubos, vai man izdodas to ievērot. Masku ir jāuzliek un jānoņem, jāuzliek un jānoņem. Aizeju mājās ar netirām rokām, vēlos tās nomazgāt. Pieskaros ar rokām pie krāna, jo ar kāju to sasniegta nespēju. Nomazgāju rokas, eju ārā un atkal keros pie dažadiem rokturiem, tostarp maskas. Lietojot masku, tā liez uz acīm, ja jāvelk brillēs, viss aizsvīst. Nezinu, vai no tādās mūļļāšanās ir kāda jēga. Citi maskas nesā kabatā, novelkot un uzvelkot neskaitāmas reizes.

ARTŪRS LOČMELIS: - Jebkas allaž ir jāizvērtē kritiski, bet noliegt Covid-19 eksistenci, manuprāt, ir mulķīgi. Līdz ar to noteikti atbalstu aizsargmasku lietošanu kā vienu no veidiem, kā mazināt risku inficēšanai ar šo virusu. Domāju, tas kaut kādā mērā arī attaisnojas. Pavisam cita lieta ir, ja Covid-19 apkarošanā tiek teju pilnībā izslēgts veselais saprāts un tiek noteikti nepamatoti

drastiski un apšaubāmīgas lietderības ierobežojumi. Tas ir arī vēl viens pierādījums tam, cik vienkārši ir lielu daļu sabiedrības pārvērst viegli vadāmā grupā savās interesēs, un ne tikai ar Covid-19 saistitos jautājumos. Tādēļ sargājam sevi un citus no šī virusa (kā no jebkurām citām, vēl krietiņi smagākām slimībām), bet neklūstam par apmātu, nekritiski domājošu cilvēku masu!

ZINAIDA LOGINĀ: - Maskas ir laba lieta, nevajag krāsot lūpas. Bet, ja nopietni, to lietošana problēmas nesaigādā. Ar masku devos lidojumos, lietoju pašizolācijā, otrdien biju Valmieras teātrī uz izrādi, kur ievēroju, ka dāmas tās pieskaņo tērpam. Somiņā, kabatās, mašinā turu un, ejot cilvēkos, uzlieku gan aptiekā iegādātās maskas, gan māsas meitas Ingūnas šūto - zili ar mežģīnīti. Vai tas attaisnojas? Nezinu, nav laika lasīt zinātnisko literatūru. Tas ir medīku kompetencē.

MANA NEDĒLA

Šonedēļ priecājos par silto laiku, jo man ir iespēja daudz staigāt kājām, mašīna ir remontā. Darba ir daudz, arvien rodas jaunas idejas, un jārod laiks to īstenošanai. Šonedēļ no Zviedrijas vēstniecības mums atveda izstādi "Tēvi Zviedrijā. Tēvi Latvijā", kuru skatītājiem piedāvāsim Tēvzemes mēnesī - novembrī. Šajā laikā, kad daudzi skolēni dzīvo un mācās mājās, piedāvājam piedalities fotokonkursā "Mans tētis!". Kopā ar kolēģiem domājam ari par nākamo izstādi decembrī. Lai saglabātu nākamajām paaudzēm šodienas mākslas vērtības un papildinātu muzeja krājumu, aicinām māksliniekus, kas savā sirdī jūtas piederīgi Ziemeļlatgalei, iesniegt darbus šim konkursam-izstādei līdz 1.decembrim. Vairāk par aktuālo muzejā var uzzināt mūsu mājaslapā. Brīvdienās atbrauks bērni un kopīgi siltināsim mājas griestus, lai ziņā būtu silti.

IVETA SUPE, Balvu Novada muzeja direktore

No vēstulēm

Plāno slēgt pensionāru piestātni

Kupravas ciematā dzīvoju kopš 1961.gada. Praktiski visu savu mūžu. Atceros laikus, kad šis ciemats bija skaists un jaiks vēl pirms rūpniecības, daudzdzīvokļu mājas, ambulances, jaunas skolas uzcelšanas. Skolā varēja mācīties 500 bērni, ciematā dzīvoja apmēram 2 000 iedzīvotāju. Pēdējos 30 gados redzu, kā tas viss tiek salauzts, izdemolēts un izlaupīts. Tagad pie mums ir palikuši grausti – daudzdzīvokļu mājas bez logiem un durvīm, par rūpnielu atgādina tikai sienas, kur pirms pāris gadiem zemessargi rīkoja mācību *kariņu*. Kupravā tagad ir palicis apmēram 300 iedzīvotāju, no tiem 80% - pensionāri. Novembra vidū plāno slēgt pēdējo, ja tā varētu teikt, pensionāru piestātni – Kupravas pasta nodaļu. Augšējiem kundžiņiem, lūk, izrādās, ka pasts strādā ar zaudējumiem. Kā jau esmu sapratis, tad nevienu kundžiņu neinteresē pensiņārū iekdienā un labklājībā.

Un vēl! Kupravas pasta darbiniece Melita Martinova šajā iestādē strādā jau trešajā paaudzē. Viņas vectevis strādāja par pastnieku, mamma visu mūžu nostrādāja pastā. Arī Melita visu savu darba dzīvi (47 gadus) nostrādājusi Kupravas pasta nodajā. Tagad, kad līdz pensijai paliek 8 mēneši, viņu izmet kā sanēsātu čību. Rodas jautājums: "Vai tādi cilvēki ar tādu darba pieredzi mūsu valstij vairs nav vajadzīgi? Kāpēc nevērēja pagaidīt un ar godu pavadit pensiju?" Domāju, ka Latvijas Pasts no tā nebirkrotētu. Lūk, tāds ir manas sirds kļiedziens. Varbūt mūs, Kupravas iedzīvotājus, izdzīrdēs kādas dzirdīgas un

Vēl ir viena lieta, kas tracina

Lasītāji!

Klūstiet arī par rakstītājiem, jo visas jūsu vēstules katras mēneša beigās tiks izvērtētas un mūsuprāt labākā saņems redakcijas pārsteiguma balvu. Ielāgojet, ka balvas saņemt varēs tikai tie rakstītāji, kuru vārdus mēs zināsim - tāpēc nerakstiet anonīmas vēstules.

"Vadugunī". Lūdzu, lūdzu, nerakstiet stāstus latgaļu valodā. Mēs nevaram izlasīt. Pietiek ar to, ka runājam latgaliski. Lūdzu, publicējet manu vēstuli. Ir dzirdēts, ka šādas vēstules nepublicē, bet es domāju un saprotu, ka jums to aizliedz darīt. Stāstam virsrakstu, lūdzu, izdomājet paši.

ANNA MARIJA Vilakas novadā

Tā ir

Lec saule, aust vasaras rīts,
Daba mostās caur miglas vāliem,
Un plava rasas dimantos mirdz.
Skan putnu dziesmas dārzos, plavās,
Nāk diena ar lielu darba steigu,
Viss notiek, tā jau ierasts.
Katrīs dodas savās gaitās,
Tā tās dienas ātri paitet.
Pienāk vakars un nakts klusums,
Spīd mēness spoži zvaigžņu dārza,
Griež greize plavā... būs rīts.

TĀLIS no Tilžas

Sūtiet mums vēstules arī elektroniski: vaduguns@apollo.lv

**Automātiskais atbildētājs
64520961**

Hallo!

"Lūdzu bērnu vecākus nejaut bērniem "Helovīnos" skraidīt pa daudzdzīvokļu mājām, kļauvējot pie durvīm un traucējot cilvēku mieru. Tie nav latviešu svētki. Vēl varu saprast mazākos bērnus, kuriem tas ir interesants pasākums ar ietēršanos maskās. Viņi arī nāk savlaikus, nevis tā kā daži pusaudži, kuri, pirmskārt, kļauvē un zvana pie durvīm vēlu vakarā, otrkārt, nereti nemaz nepapūlas uzvilkta kaut kādu masku," pie balveniešiem vērsās kāda sirngalve.

Teātra ielas daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji vairakkārt ir sūdzējušies, ka jau septiņos no rīta viņus modina skaļš troksnis, kurš, kā daži noskaidrojuši, nāk no lapu pūtēja, ar kuru jau krietu laiku strādā pie Balvu pamatskolas. Kā pārliecinājās "Vaduguns" žurnāliste, šis troksnis tiešām ir iespaidīgs, un darbu pie trotuāru, sporta laukuma un skolas apkārtnes attīrišanas no rudens lapām strādnieks tiešām uzsāk jau septiņos no rīta. Toties ir patīkami, ka jau pēc pusstundas uz darbu var doties pa tiru trotuāru, arī skolas apkārtne ir sakopta un skaista.

Darām dabai labu!

Kam novados tērē dabas resursu nodokli?

Valsts noteikusi dabas resursu nodokli, kura mērķis ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežojot vides piesārņošanu, finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus. Ar 2020.gada 1.janvāri stājās spēkā grozījumi dabas resursu nodokļa likumā. Un viens no grozījumiem šogad skāra pašvaldības. Ienākumi no dabas resursu nodokļa tagad pārdalīti par labu valstij. Ja agrāk tas procentuāli bija 60% par labu pašvaldībām, bet 40% valstij, tad tagad ir otrādi. Dabas resursu nodokli maksā gan iedzīvotāji, gan uzņēmumi, tādēļ interesanti zināt, kur un kā (arī pašvaldības ir nodokļa maksātājas) pašvaldībās izmanto šo finansējumu.

Baltinavā būvēs laipu Svētunes ezera

“Dabas resursu nodokli nevar izmantot ciemim mērķiem - maksāt algas, pabalstus vai organizēt kultūras pasākumus. Kas no dabas īņemts, tas arī dabai jāatdod tādā vai citādā veidā,” saka Baltinavas novada domes priekšsēdētāja SARMĪTE TABORE.

Dabas resursu nodoklis gadu griezumā pašvaldībā bijis dažāds, atkarībā no tā, cik aktīvi izmantoti pašvaldības teritorijā esošie dabas resursi. Ir bijuši gadi, kad dabas resursu nodoklis, ko ieskaita pašvaldības pamatlīdzeklis, bijis daži tūkstoši līdz pat desmit tūkstošiem. Patlaban dabas resursu nodokļa uzkrājums pašvaldībā ir 82 tūkstoši eiro. Ar šo gadu dabas resursu nodoklis mainījies par labu valstij. No uzkrātā dabas resursu nodokļa finansējuma šogad Baltinavas novadā organizētas divas Vides skolas, Svētunes un Obeļovas ezeros vasarā ielaisti zivju mazuļi (vēl tagad, oktobrī, Svētunes ezerā ielaisti 3500 zandartu mazuļi), sākušies labiekārtošanas darbi Svētunes ezera krastā. Vairākus gadus iepriekš no sanesumiem attīrita Supenkas upe, kas tek cauri Baltinavai.

“Personīgi man sen bija ideja par Vides skolu, bet atbalstu no izglītības iestādēm guvām šogad. Pirms tam bija izskanējuši priekšlikumi par vides vasaras nometnēm, bet tas ir nedaudz sarežģīti, jo vajag sertificētu nometnes vadītāju. Organizēt Vides skolu ir nedaudz vienkāršāk, to var vadīt arī skolotāji. Līdz ar to gan Baltinavas vidusskolai, gan Baltinavas Mūzikas un mākslas skolai no dabas resursu nodokļa iedalījām katrai pa 2000 eiro. Tur bija gan maksa par ekskursijām, transportu, ēdināšanu, gan atalgojums lektoriem un skolotājiem,” stāsta novada vadītāja.

Tagad Baltinavā kērušies pie jauna, videi un cilvēkiem tīkama darba. Protī, notiek Svētunes ezera krasta attīšana no apauguma - tiek plautas niedres, izcirsti krūmi. Svētunes ezerā plānots izbūvēt laipu makšķerniekiem, kā arī ūdens monitoringa veikšanai.

Vilakā izcērt bīstamos kokus

Vilakas novadā dabas resursu nodokļa atlīdzeklis šī gada sākumā bija nedaudz vairāk kā 5000 eiro. Līdz šī gada 1.oktobrim Valsts kase pašvaldības budžetā ieskaitījusi dabas resursu nodokli nedaudz vairāk kā 11 tūkstoši eiro apmērā. Šogad iztērēti 3615 eiro, kas izmantoti 36 bīstamo koku un zaru izzāgēšanai pašvaldības teritorijā. Jautāta par novadā paveikto, kas izdarīts saistībā ar Vilakas ezera krastu sakopšanu un ciemam darbiem, pašvaldības izpilddirektore ZIGRIDA VANCĀNE paskaidroja, ka šiem darbiem izmantoti līdzekļi, kas piešķirti

degradēto teritoriju atjaunošanas, LEADER un Latgales programmā. “Lielāki līdzekļi budžetā no dabas resursu nodokļa ienāk, kad pašvaldības teritorijā intensīvāk izstrādā smilts - grants atradnes,” secināja izpilddirektore.

Rugājos organizē akciju lielgabarīta atkritumiem

Rugāju novadā dabas resursu nodokļa atlīdzeklis gada sākumā bija 4400 eiro, bet aizvadītajos mēnešos pašvaldības budžetā no objektiem, kas maksā šo nodokli, ienākuši vēl 1612 eiro. “Arī mēs kā pašvaldība valstij maksājam dabas resursu nodokli. Gan saņemam, gan atdodam, jo arī mums ir objekti, pakalpojumi, par ko jāmaksā dabas resursu nodoklis,” saka Rugāju novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTINA.

Oktobrī Rugāju novada pašvaldība organizēja lielgabarīta nolietoto sadzīves priekšmetu savākšanas akciju. Novada iedzīvotāji noteiktās vietās varēja atvest savu lielgabarīta sadzīves tehniku, mēbeles, ko uz poligonu aizvedis SIA “ZAAO” - sadzīves atkritumu apsaimniekošanas firma, kas sniedz pakalpojumus Rugāju novadā. Par šo pakalpojumu, protams, maksās pašvaldība.

Balvos labiekārtos ezera krastu

Balvu novadā dabas resursu nodokļa atlīdzeklis gada sākumā bija 63 102 eiro, gada turpmākajos mēnešos ieskaitīti 18 383 eiro. “Šogad līdzekļus izmantosim Balvu ezera krasta sakārtošanai, apauguma attīrīšanai virzienā no Bolupes tilta uz veikparka pusi par 43 425 eiro (darbus plānots uzsākt jau tuvākajā laikā, tos arī šogad pabeigs), Balvu un Pērkonu ezeru dabas resursu apsaimniekošanas un aizsardzības plāna izstrādei - 7 430 eiro (noslēgts līgums, notiek izstrāde, iedzīvotāji lūgti iesniegt savus priekšlikumus), bīstamo atkritumu savākšanai - 1815 eiro, kā arī Vecīlžas pagasta vecās attīrīšanas iekārtas stacijas un akas demontāžai, teritorijas sakārtošanai 5626,50 eiro,” informē novada pašvaldības izpilddirektore vietniece GUNTA RAIKEKAZE. Kā pastāstīja Vecīlžas pagasta pārvaldes vadītāja Genovefa Jermacāne, bijušās attīrīšanas iekārtas ir demontētas, vieta sakārtota un nekas vairs neliecina, ka tās vispār kādreiz bijušas. Iepriekš tur atradās mūra ēka, lieli dīķi, 12 akas, bija krūmiem aizaudzis un varēja notikt arī nelaime, ja kāds staigātu. Veco attīrīšanas iekārtu demontāžu pieprasīja arī valsts vides dienests.

Būs vēl labāk! Līdz šim tie, kas apmeklēja peldvietu Svētunes ezera krastā Baltinavas novadā, atzinīgi novērtēja gan atpūtas iespējas ezera krastā, gan pašu ezeru ar tīro un dzidro ūdeni. Atpūtas vietā atrodas gan galdi ar soliem, gan ierīkota vieta ugunkuram, gan šūpoles un slidkalniņš bērniem, ierīkots volejbola laukums. Lejup uz ezeru ved kāpnes. Tagad ezerā plānots uzbūvēt laipu makšķerniekiem un ciemam interesentiem. Bija labi, tagad būs vēl labāk! Svētunes ezera krasta attīrīšanu no apauguma veic SIA “Zelīji Z” no Kuldīgas novada. Darbi jau sākušies! Šis uzņēmums izbūvēja arī pontonu tiltu Vilakas ezerā.

Foto - A.Kirsanovs

Vēl klusums. Vakar Bolupītes un Balvu ezera krastā uz veikparka un peldvietas pusi vēl valdīja klusums, taču novada pašvaldības speciāliste apgalvoja, ka jau tuvākajā laikā krasta labiekārtošanas darbi sāksies. Par darbu veikšanu noslēgts līgums ar uzņēmumu SIA “Dantruck 11”. Saskaņā ar vides dienestu, uzņēmums nozāgēs nolauztos kokus, novāks celmus, atbrīvos ezera krastu no krūmiem, niedrēm un dūņām, veiks krasta pielīdzināšanu. Iedzīvotāji līdz 31.oktobrim vēl var paspēt iesniegt domē savus priekšlikumus Balvu un Pērkonu ezeru apsaimniekošanas un aizsardzības plāna izstrādei.

Mazāk dīvānu mežos! Mežos un krūmos izmesti nolietoti dīvāni, ledusskapji un televizori joprojām nav retums. Lai izsauktu atkritumu apsaimniekošanas firmu to aizvešanai, nākas dārgi maksāt, un iedzīvotāji to nevēlas. Rezultātā cieš daba, nācotnē cieš arī paši cilvēki. Pašvaldības apmaksātas akcijas ir labs pasākums, lai vecos dīvānus nevajadzētu mest krūmos.

Foto - no personīga arhīva

Ari koki noveco. Koki izaug, nodzīvo savu mūžu un iet bojā, nolūstot, tādēļ, ka ir satrupējuši un nepēj turēties preti vējiem. Visvairāk bīstamie koki cilvēku veselību un dzīvību apdraud parkos un kapsētās, kur notiek iedzīvotāju pulcēšanās, pasākumi. Vilakas novadā bīstamo koku izzāgēšana notiek visā teritorijā. Pagastu pārvaldnies apseko savas teritorijas un griežas ar iesniegumiem domē. Vilakas novadā šogad bīstamos kokus izzāgēja firma “Spero SK” no Preiļiem.

Foto - A.Kirsanovs

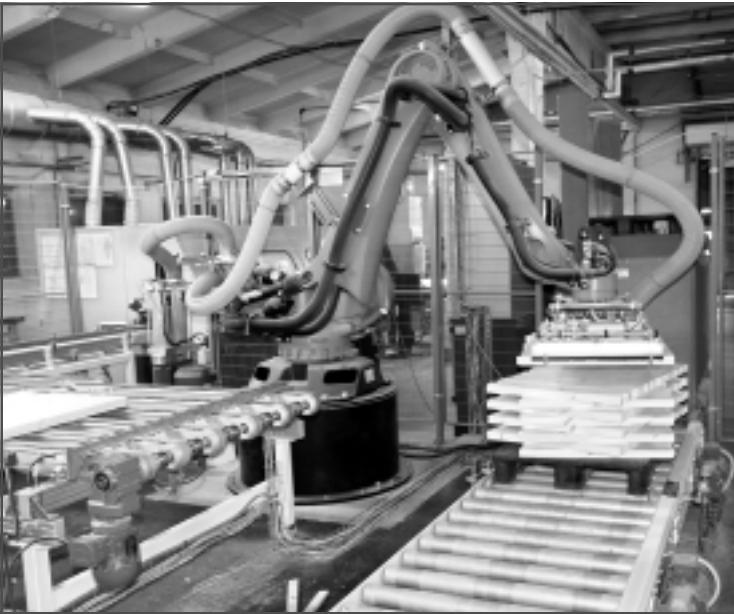
Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

* Sākums 4.lpp.

Ciemos pie uzņēmēja Lizumā

Mērkis - tikai augt

Roboti – uzņēmumu nākotne. Arī "Avoti SWF" iet līdzī laikam un arvien vairāk izmanto modernās tehnoloģijas. Vairākos ražošanas cehos ir uzstādīti roboti, kas atvieglo darbinieku darbu un ļauj ražošanas procesu padarīt efektīvāku. "Kas notiks, ja roboti aizstās cilvēkus? Tad būs lielāks pieprasījums pēc gudriem un zinošiem darbiniekiem. Taču viens jau tagad ir skaidrs – roboti būs mūsu nākotne," ir pārliecināts Uldis Misiņš.

Vieta, kur papusdienot un atpūsties. Darbinieku atpūtas telpa ir liela, gaiša, ar daudz galddiem un sēdvietām, kā arī mikroviļņu krāsnīm, lai strādājošie vajadzības gadījumā var uzsildīt līdzpaņemto ēdienu, uzstādīti kafijas automāti, arī kondicionieri. Darbiniekiem ir iespēja pasūtīt pusdienas, kuras vietējā kafejnīca pieved uz vietas uzņēmumā. U.Misiņš cer, ka drīzumā izdosies realizēt ieceri atvērt pašiem savu ēdnīcu, kas gādās par darbinieku ēdināšanu. Lielajā telpā pie vienas no sienām uzstādīts liels televizora ekrāns. "Avoti SWF" ipašnieks smaidot teic, ka tajā filmas diemžēl nerāda, taču ekrānā redzama informācija par izpildīto darba plānu, problēmām, prognozēm un dažādām uzņēmuma aktualitātēm, t.sk. arī aktuāla informācija par Covid-19. Rūpējoties par darbinieku ērtībām un uzņēmuma drošību, ārā pie angāra izveidotas speciālas nojumes smēkēšanai. Ikvienam strādājošajam nodrošināti arī kvalitatīvi darba apavi un apgērbs, par kura piegādi uzņēmums noslēdzis sadarbības līgumu ar starptautiski zināmu apgērbu nomas servisa uzņēmumu. Katram ceha darbiniekam ir sava skapītis ģērbuvē, nodrošināts viss nepieciešamais darba drošībai, turklāt drīzumā tiks iegādātas veselības apdrošināšanas polises.

Gatavās produkcijas kvalitātes kontrole. Vienīgais darba kabinets, kurā Uldis Misiņš nav direktors, ir gatavās produkcijas kvalitātes kontroles kabinets. Tajā strādā ražošanas kontrolieris, kura spēkos vajadzības gadījumā ir apturēt kāda produkta ražošanu. Tieši viņš ir tas cilvēks, kurš pasaka gala vārdu par katra produkta atbilstību kvalitātei, pirms tas tiek novietots noliktavā. Kabineta vidū atrodas liels, sertificēts galds ar ideāli līdzenu virsmu, uz kurās ar verificētiem instrumentiem pārbauda katra produkta kvalitāti, salīdzina krāsas, to spīdumu, izturību, cinka daudzumu uz furnitūras, svītru kodus un daudzus citus svarīgus parametrus.

Viss mūsdienīgs un modernizēts. Jau sen pagājuši laiki, kad uzņēmumu darbinieki par padarīto nodeva rakstveida atskaites. Šobrīd viss notiek datorizēti. Sākot maiņu, darbinieks darba uzdevumus saņem datorā un, darba dienu beidzot, ievada datus par padarīto. "Avoti SWF" produkcija top ar jaudīgām jaunākās paaudzes tehnoloģijām, kas ļauj saražot augstas kvalitātes masīvkoka mēbeles lielos apjomos. Mēbeles galvenokārt ražo no priedes koka, kas, atkarībā no dizaina, tiek lakots vai papildināts ar citiem elementiem. Katras mēbeles ražošanā tiek izmantoti dažādi materiāli, un tie visi ir augstākās kvalitātes un videi draudzīgi, bet pašas mēbeles – viegli saliekamas un cenas ziņā pieejamas. Vienkāršākos produktus saražo dienas laikā, laikietilpīgākos – nedēļas laikā, un pēc tam tie iepakoti sāk ceļu uz veikalim, lai nonāktu pie pircējiem. Uzņēmums dienā sagatavo izejmateriālus vidēji 4300 produktiem. No ražotnes Lizumā produkcija bez starpniekiem nonāk ne tikai Eiropā, bet arī Austrālijā, Āzijā un Amerikā.

Darba kabinets granulu ražotnē. Uldis un Jānis Misiņi (foto) labprāt izrāda un pastāsta arī par granulu ražotni. Visus procesus, kas notiek ražotnē, granulu ražotnes operatori uzrauga sešos monitoros. Darbs rūpīcā notiek 24 stundas diennaktī, izņemot tehniskos pārtraukumus iekārtu apkopei.

Foto - A. Kirsanovs

Laikraksta “Vaduguns” kolektīvs pusgadu īstenos projektu “Viens pats mājās” – deviņās publikācijās - ielikumos veidosim sabiedriski nozīmīgu publikāciju sēriju par pretstatiem Latgalē, latgaliešu spītu, izdomu, kā stiprināt dzimto pusi, aktivizēt sabiedribu. Tāpat meklēsim atbildes uz jautājumiem: kā mainījusies informatīvā telpa; vai latvisķas tradīcijas iespējams saglabāt pamestā ciemā; kā vietējie ļaudis spodrina savu kultūrvidi; vai svarīgi runāt mātes valodā; kā veicināt lokālpatriotismu u.c?

Rodūšī apvuoršni

Kūpīnu teatris ir pasaulī populara metode (community theatre, applied theatre) i skotivis muoksls veids, kas vārsts iz kaidys kūpīnys (īdzeivuotuoju grupys kaidā konkrētā teritorejā) atteistešonu, izzyruošonu i vīnuošonu ar teatra leidzeklim. Kūpīnys teatris var apvīnuot daudzveideigus elementus nu profesionaluo teatra, amatierteatra, antropologejis, stuostričebys u.c. Tuo mierkis ir izzyruot kaidys kūpīnys fenomenus, stuostus, car tīm veicnuot lokalpatriotismu i pīdereibys sajiutu.

Sovu rodūšumu realizei teatrī

Teatris laukūs. Redzis, bez tuo myusu kulturus dzeive nabytu idūmojama – vysmoz kotrā ziņā na Latgalā. Nu, kai tū padareit interesantuoku, rodūšuoku i saistūšuoku? Ruodis, iz itū vaicuoju atbiļdi atroduse teatra režisore INESE DAUKSTE, kura spāruse sūli myusdineigys teatra formys vierzīni i myusupusē pyrmuo izveidojuse kūpīnys teatra izruodi.

2019.godā Bolvu nūvoda īvīset jaunu teatra formu, kas Latvejā vēl mozpazeistama – kūpīnu teatri. Kai rodūos itei ideja?

-Dorbs suocēs 2018.goda februārī, kod britu režisoru vadeibā funds INITIUM sadarbeibā ar Latvejis Nacionālū kulturus centru i Latvejis Kulturs ministreju ar meistarklašom uzuoka diveju godu projektu “Latvejis stuosti. Šekspirs sateik Blaumanī”. Projekta mierkis beja stuosteit Latvejis cylvāku, vītu i litu stuostus, dažaiduot Latvejis amatierteatru izpausmis i snigt jaunys zynuošonys kai regionu kulturus darbinīkim, tai vītejū teatru aktierim, režisorim. Uzaicynuojums iz meistarklašom sajiemu ari sovā e-postā. Vysod asu vaicuoju sepijies sevi pylnveidot, partū ari itū īspieji nalaižu garum. Meistarklasis vadieja breineigi kūpīnys teatra eksperti nu dažaidom valstīm. Kūpā apmeklejus sešys meistarklašu sesejs, kuru nūslāgumā beja juoizstrudoj sova ideja, kū realizēt kūpīnys teatra ītvarūs. Muna ideja uzrunuo eksperthus, i jau rudini Tilžā išaroda LU Filologejis fakultatis studentis, kab intervietu cīma īdzeivuotuoju i savuoktu stuostus par Tilžu. Stuosti, nūtykumi, Tilžys paguotne, tagadne i nuokūtne puortopa vīnā stuostā, kuru realizēt paleidzē dramaturs Edgars Niklasons, komponists Jēkabs Nimanis, horeografe Alise Putniņa i režisors Jan Willem van den Bosch. Tai, apsavīnojūt vītejai kūpīnai (amatiermuokslys kolektivim, īdzeivuotuojim, profesionalim), rodūos laikmeteigs kūpīnys teatra īstudiejums “Breinuma līpa”.

Piec izgleitībys asat pedagoge, a nu jau nazcīk godus teatra kolektīvu daleibnīki Jyusus sauc ari par režisori. Kai tai saguoja, ka teatris Jyusu dzeivē ījem tik nūzeimeigu vītu i palics par neatjemamā sastuovdali?

-Iz režisora profeseju nāsu guojuse apzynuoti, tok tai īsagrūziejušs apstuokli. Tū gryuši izskaidruot, a teatris puorjem tevi vysu: dūmīs, kasdinū, nakts i breivdīnys... teatris ir tevī, i vysu. Voi tu skaiti kaidu gruomotu, klausīs kaidu stuostu, atrūdi kaidu viestuli, lītu, nūbrauc i kaidu vītu, piešķi tu nūgiuni sevi pi dūmīs, tū varētu išstudēt, par tū varētu stuosteit.

Ar kū atsaškir kūpīnys teatris nu amatierteatra?

-Kūpīnys teatris dorbojās vysa kūpīna, īdzeivuotuoji var nabytu pīdereigi kaidam amatiermuokslys kolektivam. Dramaturgejīs pamātā ir vītejū īdzeivuotuoju stuosti, nūtykumi, kuri viesta par vītu, kurā dzeivojam. Teik izcalts i atkuots svareiguokais, tādā veidā kūpīnys daleibnīkam likūt saprast, cik breineigi jī ir. Nu molys vysod lobuok īraudzeit vysu skaistū, kas kasdinā pasleid garum. Kūpīnys teatra aizdavums ir palelynuot kūpīnys pošapziņu, patriotismu, lapnumu par vītu, kurā dzeivojam.

Par “Breinuma līpu” 2019.godā sajēmet ari Bolvu nūvoda pošvaldeibys Goda bolvu kulturā “Mīsu lepnumis 2019”. I tys nav vīneigais sasnīgums. Voi i kurūs breižūs asat lapna par padareitū?

-Nāsu jutusis lapna par sevi, a par sovīm teatra cylvākim gon. Asmu pateiceiga tīm, kuri bejušs kūpā ar mani gon kod kas isadeve, gon kod naisadeve. Paļdis kotram par davīriešonu, pasaļaušonu, atbolstu i sapratni. Par naatsakuopšonu, par sevis puorvariesonu, par sevis ļaušonu puorveidošonys i atsavieršonys procesim. Par milesteibū i uzticeibū teatrim.

Čiulim kūpā ar čangalim tūp breinumi, - tai par Jiusu režisietū teatra īstudiejumu “Breinuma līpa” sacieja teatra meiļuotuoji. Kai tod ir - voi čiulī ar čangāliem var sasatuoduot?

-Soka, ka latgalīši ir atvārti cylvāki.... A voi vysi asam atvārti jaunom idejom, formom i atkuopem nu tradisionaluo, par tū

Priks par padareitū. Režisore Inese Daukste (ūtrei nu lobuos pūsīs) Bolvu Kulturus i atpyutys centra pasuokumā “Gada balva kultūrā 2019”.

tān nāsu tik puorlīcynuota. “Breinuma līpa” auga lāni, pa drupeitei, tok, sokūt pajdis breineigai komandai, rezultats lyka cylvākim sevi nūvīrtēt. Voi asam gotovi maineit sovu godu godim pastuovūšu dūmuošonu i dzeivisveidu, voi asam gotovi pījimt koč kū jaunu, kab poši i vīta, kurā dzeivojam, naizneikst? Taišni nagrybiešona koč kū maineit, cytaiduo ītipeiga napijimšona ir beigu suokums. “Pastāvēs, kas pārvērtīsies” ir vysim zynoma Raiņa patiseiba.

“Breinuma līpa” ir vīrīneigs storpdisciplinars projekts, kura centrā ir Tilža – apdzeivuota vīta Bolvu nūvoda, Latgalā. Deļkuo taišni Tilža?

-Tilžys cīms ir unikals ar sovu rāššonuos viesturi, kulturviesturiskim objektim, multikulturalu sabīdreibu i vidi. Par tū licinoj četru kristieģū konfeseju – katoļu, luteranu, pareizticeigū, baptistu – divnomi Tilžys cīma teritorejā. Tilža ir vīta, kur vysi Latvejis nūvodi sasateik ar Latgolu. Daļa Tilžys īdzeivuotuoju jutās kai īnuocieji, partū ka jūs saknis ir Vydzemē, Zemgalē, Kūrzemē, i skaidrā latgalīšu volūdā sauc sevi par čiulim (nālatgalīšim). Sovukuot daļai īdzeivuotuoju senīcā saknis īt nu Krivzemis. Kai ir biejs izdzeivuot, sadzeivuot, atsateisteit, dorbuotis tik multikulturalā vidē, dažaidūs viesturis leiklūčūs? Kas ar Tilžu nūtiks nuokūtnē? Voi tei izniks, aizraunūt sev leidza kulturviesturisko vierteibys i montuojumu? Es dūmoju, ka nabiem pīsaviersušs itīm vaicujumim, kai ari nabiem pīsaviersušs tik lelu viereibū i nūzeimi vītai, kurā dzeivojam. Ari mač Tilža ir munā sāta, i es saprūtu, ka itei vīta ir viereibys cīneiga.

Jyusupruot, latgalīši mīloj teatri vairuok nakai

Inese Daukste. Režisore atkuojoj, ka jai pateik ceļuot. Pateik apsaviert pasauli, redziet cylvākus, vītys. “Tys dūd gondarejumu. I, prūtama līta, kūpā ar sovīm meilim. Vēl sapņoju, ka Tilžā restaurietys vysys bazneicys i pi myusim brauc ekskursantu autobusi,” soka jei.

vidzemnieki voi, pīmāram, kārzmēnieki?

-Latgalīši meiļoj teatri, a namuoku saceit, voi vīnaizi ar cytu nūvodu kolegom. Vīnu gon zynu, ja latgalīts izkuops iz skotivis, jys dūs nu sevi uorā da svīdrim. Deļtuo nareši nu ekspertim asam sajiemušs kritiskys pīzeimis - par skaļu, par troku, par daudzi emoceju... A tys myusim ir īkšā i kai lai tū nūsluopej? Kod nakod nūkeru sevi pi dūmīs, - nā, myusejūs tī, Reigā, naizprūt...

Ka bytu juoraksturoj latgalīši, kū par jīm saceitū?

-Mač redzis, latgalīts narauga izalikt cytaiduoks, jis ir tāds, kaidis ir. Vinkuorss, tīss, sirsneigs i seiksts. Nazakaunej pazasmīt

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

par sevi. Vēl grybis izceļ dīvejis lītys – dorbs i bazneica. Kaidā nu sarunom ar režisoru Valdi Lūriņu pīkrytu juo pīzynumam, - latgalīts pasaļau iz Dīvu. Es dūmoju, ka tei ir vīna nu svareiguokuom eista latgalīšu patīseibom.

Asam pīroduš, ka nereši Latgolu sauc par depresīvū regionu i daudzi dūmoj, ka arī cylvāki te taidi pat...

-Tys atkareigs nu cylvāka poša, juo dobys, ari apstuoklim, kaidūs izaveidojuse juo dzeive. Navaru byut mīrā ar pīzynumu, ka Latgola ir depresīvais regions. Laukūs palikam mozuokumā, ari jauniši aizbrauc, a mes doram, dorbojamis, vaicojam izdeveibys. Voi nu raugi koč kū jaunu, voi atteisti tū, kas ir. Kotrā pogostā ir cylvāku kūpīna, kas uztur dzeiveibu.

Kai napalikt par sātā siedietuoju? Kas juodora, kab cylvāku iinteresietu i voi vyspuor vādzeiga taida dorbuošonuos uorpus sātys?

-Profesionalajūs teatrūs varam apsavērt dažaidys teatra formys i izteiksmis leidzekļus, a amatierteatrus formu dažaideibys vēl ir saleidzīnūši moz. Priedze ruoda, ka byutu napīcišams profesionalajūs pīsaisteit amatiermuokslai. Nāatsasaceit nu vareibys izmontuot dažaidūs projektūs dūtuos īspiejis, pošim vaicuot sadarbeibys veidus. Tys atdzīvinoj kolektiva darbeibu, viera kolektivu izizaugsmi i atteisteibu. Kolektivs bez atteisteibys nūplūk i iznykst.

VIESTURA KAIRIŠA vuords komentarus naprosa. Jū zyna i pazeist kai Dailis teatra muokslinīciskū direktori, režisoru, naatladeigu latgalīšu volūdys, latgalisko kultury i iñterešu aizstuvovi, kurs vysod i vysur par sevi saciejs: "Asmu symtprocēnteigs latgalīts" i nikod publiski nav kauniejis runuot latgaliski. Kai saglabuot i napazaudēt latgalīšu sevi, kai laukūs atteisteit rodūšumu i voi vyspuor tū vāg – par tū i pulka kuo cyta sarunā ar jū pošu.

Latveja ir vīta, kur teatri mīloj. Pi myusim bez valsts, pošvaldeibu i navalstīskim teatrim pastuov vairuoki symti amatierteatru, škuol, jaunišu, īmprovizacejis teatru i.c. Ka profesionalajūs teatrūs varam vīrtis dažuodys teatra formys, tod Latvejis regionūs eksperimentu ar tuom ir saleidzīnūši moz, nu ir. Vīns nu taidim ir kūpīnu teatris, kas palik drupeit populars. Kū par naaktieru dorbuošonūs sokat Jyus?

-Sēvkurys vītejous iniciativys ir juoatbolsta. Kluot vēl, ka tymuos pīsadola cylvāki ar sovim personiskim stuostim, tys izaklausa dyžon interesanti. Eipaši jau Latgolā, kur vysim tai pateik par sevi stuosteit i pasarunuot. Asmu pamaniejs, ka pādejūs godus amatierteatri Latgolā puorguojušs iz latgalīšu volūdu, partū ka piešķi tys suoka struoduot. Mañ tys likās tik apsveicami i labi. Ari tān, kod pīkšā nūvodu apsavinuošona, jaunajā Bolvu nūvodā byus Baļtinova ar sovom "Palādom", kas ir cīši talanteigi, partū taisni mozajuos kūpīnuos iti vītejī stuosti ir tik svareigi.

Voi šaidai teatra formai Latvejā var byut nuokūtne?

-Ar kū loba demokratiska sabīdreiba? Nuokūtne ir tam, kam ir nuokūtne, i tam, kas cylvākus interesej. Mes zynam, ka ir tāds teatra sports i īmprovizacejis teatris. Voi kaijs dūmuo, tam ir voi nav nuokūtne? Nuokūtne ir vysam, kas dzeivi dora breineiguoku. Kū nūzeimoj amatierkolektivi? Cylvākim dzeive nav tik ikdīnišķ, jī tūmār pulcejās i koč kū dora. Ka tuo vysa pamātā ir teatris, tys ir breineigi. Ir tāds teatra formys, kas pošys izaug. I, ka tai nūteik, tuos juoatbolsta. Ka naīt, tod naīt. Tys ir dabeigs process, i tys ir pats labuokais.

Latgalīši ir pīteikami atvārti kam taidam? Ruodīs, daļa sabīdreibys vēl stereotipiski dūmoj, ka jī siež sātā i tuoļuok par sovom durovom i tuvuokū apleicīni nimoz naaižit...

-Munā skatījumā, latgalīši ir vīni nu atvārtuokim Latvejis cylvākim. Nasej bieju aizbraucs iz Upīti pi Andra Slišāna, kurs sataiseja koncertzalu nu solmu rullim. Jys stuosteja, ka ideju par solmu estrādi ar sīvu īraudziejuš šķāsteiklā, forši tū pilāguojušs i radiejušs breineigu lītu, kū vysi verās. Mañ redzis, taisni Latgolā rakstureiga atvīerteiba pret dažaidom idejom, i es tū augsti nūviretu. Latgolā, ka cylvākam ir dorbs (kas ir golvonou problema), jys suok dūmuo, kū vēl varātu padareit. Te kūpīns lītys ir svareigys. Na veļti Latgolā kuodreiz beja dzerevņas, kur cylvāki vairuok voi mozuok dzeivuoja vīnkūpus. Deļuo tān otkon ir jaunuo tenđence, kas saisteita ari ar lauku škuolū sliegšonu - vairuok i vairuok idzeivuoju puorsacej iz mozuom pilšātom. Te cylvākim vairuok dažaidu aktīvitašu. Deļuo asmu puorlīcīnuots, ka Latgolā tys vyss varātu struoduot. Golvonais, kab byutu dzeivis perspektīva, kab cylvāks var koč kū ari nūpeleit, na tikai sagrabuņuot sev minimumu. Parosti, kod braucu iz

* Par publikāciju "Viens pats mājās" saturu atbild SIA "Balvu

Interveja

Reidzinīks ar symtprocēnteigu latgalīša genu

Eistys Latgolys patriots. Sarunā ar "Vaduguns" žurnalisti Sanitu Karavoičiku Dailis teatra muokslinīciskais direktors Viesturs Kairišs vairuokkuot uzsviere, - Latgola ir juo zeme, bez tuos sovu dzeivi režisors īsadūmuotis navar.

Kairišs nu Raipolis. Storp cytu, Kairišs ir latgaliska pavuorde – ir Kairišu dzerevņa, Kairišu azars, i muns dzeds vysod sacēja, - jem ar keirū rūku. Kairišs latgaliski nūzeimoj 'kreisais' voi 'kreilis'. Taidā zīpā muns dāls ir pilneigs Kairišs, deļuo ka jys ir gon kreils, gon ari pilneigs kreisais piec uzskotim.

Ar kū Jyusim pošam asociejās Latgola?

-Tei ir muna dzeive, bez kurys navaru. Padūmu laikūs dzeivuom mozā dzeivūkli Reigā, pīcstuovu muojā ar silikata ceplim, kas mañ da šam napateik. Guju iz škuol - tānejū Āgenskolnā gimnazeju. Tai kai bieju cīši breivdūmeigs cylvāks, školā nikod nāsu jutis cīši labi, koč i školuotuojī bie breineigi i nivīns nikuo švaka nedareja. Vinkuorši sovā zījā asu sistems pretiniks. Leidza ar tū vysa muna eistuo dzeive nūtyka tikai Zūsynu dzeraunē. Tī bie taidi tipaži! Vysi traktoristi, dzāruojī bie muni lobuoki draugi. I tī treis mieneši laukūs vosoruos i puorejuos breivdūnuos bie tik kruošni! Pimiņu, kai brauču da Leivuonim ar vilcīni i tuoļuok ar autobusu. Vysapkuot skanēja latgalīšu volūda, tuos bie munys spūdrokuos atminis. I kur vēl cyuku bieres i lauku dorbi. Tei bie ari sova veida verdzeiba, deļuo ka dzeds naīsadūmuo, ka juo meita Reigā pīcys dīnys ari struodoj. Jys dūmuo, ka tys nabie nikais dorbs. I tod kotrys breivdīnys jai bie juobrauc iz laukim. Myusim vysim vādzie struoduot, partū varu saceit, ka, suokūt ar gūvu ganešonu, laukūs asu dariejs vysu.

* Pārvedums - S. Vorza

* Turpinājums 14.lpp.

"Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Meklējam atbildi

Kas lasītājiem uz sirds

Maruta Sprudzāne

Laikraksts "Vaduguns" aizvadītajā nedēļā uzklausīja vairāku lasītāju uzdotus jautājumus, kas viņiem radūšies, vērojot ikdienas dzīvi, saņemot medicinisku pakalpojumu vai nēsājot maskas.

Kas pērk maskas?

Iedzīvotājas jautājums: "Valstī noteiktie ierobežojumi pieprasī obligātu masku nēsāšanu daudzās sabiedriskajās vietās. Gribētu zināt, vai darbinieki tās iegādājas paši, vai arī ar maskām viņus nodrošina darba devējs?"

Kāda kārtība iedibināta Balvu novada pašvaldībā, atklāj domes priekšsēdētāja vietniece ANITA PETROVA. Viņa saka, ka Balvu novada pašvaldības iestādes darba pienākumu veikšanai savus darbiniekus nodrošina ar sejas maskām, un to iegādi katru iestāde veic pēc nepieciešamības: "Pagaidām nav iespējams veikt aprēķinus par izdevumiem, jo lielā mērā iestādes vēl iztiekt ar krājumiem, kas bija saņemti ziedoju mu veidā Covid-19 izplatības sākumā."

Savukārt Rugāju novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTINA informē: "Sobrīd mums pieteik masku, ko saņēmām ziedoju mājās, ja pavasarī no uzņēmuma "BaltCap", sniedzot atbalstu iestādēm, kas nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Maskas regulāri saņemam no valsts piešķirtajiem resursiem, ko mums nodod Balvu sadarbības teritoriālā civilās aizsardzības komisija. Maskas arī līdz Covid-19 epidēmijai iepirkta vienīgi Skujetnieku feldšeru-veselības punkts un Zobārstniecības kabinets, kas viņiem nepieciešamas ikdienas darbā. Taču arī šim iestādēm maskas regulāri piegādā Nacionālais veselības dienests. Maskas izsniedz darbiniekim. Daudzi iedzīvotāji iegādājas auduma maskas vai arī tās uzšuvuši

paši. Masku rezerves iedotas autobusu vadītājiem, lai nepieciešamības gadījumā var izsniegt skolēniem. Trūcīgajām un maznodrošinātajām personām, ja nav maskas, tās izsniedz Sociālais dienests."

Jāgaida, kamēr uzbūvēs liftu

Balveniete Līga piedzīvojusi nepatīkamu situāciju, apmeklējot acu ārstu Balvos. Viņa stāsta: "Vedus savu veco mammu, kura pārvietojas ar lielām grūtībām, uz Balvu poliklīniku pie acu ārsta. Tas mums bija briesmīgs piedzīvojums. Pārsteidza arī dakteres pirmais jautājums, ienākot kabinetā: "Kā jūs te vispār atklūvāt?" Acu ārsta kabinets iekārtots poliklīnikas trešajā stāvā. Kā gan turp lai nokļūst veci, nespējīgi cilvēki? Vai tiešām nebūtu iespējams kabinetus samainīt?"

SIGITAS DRUBIŅAS atbilde no SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība": "Slimnīcu apvienībā domā, lai sniegtie pakalpojumi pacientiem būtu kvalitatīvi un arī ērti sasniegti, tādēļ iepriekš liela daļa ambulatoro kabinetu izvietoti slimnīcas ēkas 1. stāvā. Jaunā situācija pasaulei saistībā ar Covid-19 pandēmiju likusi saprast, ka ambulatorajiem pakalpojumiem pacientu drošības dēļ tomēr jābūt nodalītiem no stacionāra, kur uzņem akūtos pacientus. Tāpēc ambulatoros kabinetus pārcēla atpakaļ uz poliklīnikas ēku. Apzināmies, ka ēka tās pašreizējā izskatā nenodrošina ērtu piekļuvi pakalpojumiem visām pacientu grupām. Ir sākti tās uzlabošanas darbi. Pašreiz tiek izstrādāts projekts lifta izbūvei. Tas prasīs laiku, tādēļ lūdzam būt saprotōsiem un pacētiem, kā arī komunicēt ar reģistratūras darbiniekiem, lai meklētu risinājumu konkrētā situācijā.

Poliklīnikas pirmajā stāvā telpu ir tik, cik to ir, nu nevaram visus kabinetus pārcelt uz pirmo stāvu. Lai pārceltu konkrēti acu ārsta kabinetu, kāds cits tad būtu jācel uz augšu, un arī tur var nākt pacienti ar apgrūtinātu pārvietošanos. Tādēļ jāgaida lifts."

Lietus laikā nav jāstrādā

Balvenieti Līgu uztraucis redzētais 21.oktobra lietaisājā rītā Balvos: "Braucu ar automašīnu pa pilsētu un redzēju, ka pilsētas parkā un tā tuvumā strādāja trīs cilvēki - grāba lapas. Bet tāda lietaisāja diena, viss slapjš. Tādā laikā mēs neviens neejam un nestrādājam ārā vai dārzā. Mans jautājums, kāpēc šiem cilvēkiem liek strādāt? Manuprāt, tas ir cilvēka necienīgi un nekorekti. Nesen parunājos ar vienu sētnieci un jautāju, kāpēc viņi strādā slapjā laikā, kura atbildēja, ka tā priekšnieki liekot, lai redz, ka strādā."

Pašvaldības aģentūras "San-Tex" Labiekārtošanas un apzīmumošanas nozares vadītāja JURA KAIRIŠA atbilde: "Lietus laikā neviem darbiniekam nav jāstrādā. Šo laiku var nogaidīt savā darbavietā vai doties uz sētnieku atpūtas telpu. Vētras laikā vispār ir aizliegts strādāt. Darba ilgums lietus laikā Latvijā nav atrunāts. Stājoties darbā, sētnieks parakstās par pienākumu rūpēties par savu drošību un veselību, kā arī pastāvīgi uzturēt tīru ietvi, asfalta vai bruģa un citas vietas apkalpes teritorijā. Darbinieki parakstījušies darba aizsardzības žurnālā un zina, ka darbiniekam ir tiesības neuzsākt darbu, zinojot tiešajam darba vadītājam, ja darba apstākļi (ieskaitot laika apstākļus) rada draudus personiskajai veselībai. Visus sētniekus nodrošinām ar cimdiem, apaviem, lietus jakām un siltajām jakām."

Vides skolas noslēgums

Izzinošs, muzikāls un priecīgs

Ingrīda Zinkovska

Baltinavas Mūzikas un mākslas skola organizēja Vides skolu, kuras tēma bija "Ūdeņi". Augustā notika trīs Vides skolas nodarbības, bet noslēgumā 19. un 20.oktobrī, kas bija ne vien izzinošs, bet arī piepildīts ar mūziku, bērni pat noklausījās, kā sarunājas valī.

"Vaduguns" jau stāstīja, ka Baltinavas novada dome, izmantojot dabas resursu nodokļa finansējumu, atbalstīja Vides skolu. Baltinavas Mūzikas un mākslas skola vides izziņai izvēlējās ūdeņu tēmu, par kuru varēja izpausties gan mākslas darbos, gan mūzikā. Augustā skolēni iepazīnīgi dabu un ūdeņus Baltinavas novadā, floru un faunu Viļakas ezerā, kā arī atklāja dabas parka "Daugavas loki" burvību, uzķēpjot arī 32 metrus augstajā skatu tornī.

Vides skolas dalībnieki darbojās mākslas un mūzikas sekcijās. Mākslas sekcijs skolotāja Ivetas Gabrānes un Lilitas Kūkojas vadībā dalībnieki izgatavoja sienas dekoru "Upe", bet mūzikas sekcijs skolotāja Aigara Bukša vadībā audzēkņi teorētiski un praktiski iepazīnās ar komponistu darbiem, kuros atainota ūdens tēma. Dziesmas par ūdeņiem visi kopīgi centās arī atcerēties un izdziedēt ekskursijas laikā uz un atceļā no Latgales dienvidu daļas.

Vides skolas noslēgums notika 19. un 20.oktobrī Baltinavas Mūzikas un mākslas skolā, kur par tēmu "Purv uvedošanās un klimata pārmaiņu atspoguļojums kūdras slāņos" stāstīja Konstancija Logina, kura ilgus

gadus strādājusi Zinātņu akadēmijā, mežzinātnes institūtā "Silava", Geoloģijas pārvaldē, kūdras rūpniecības pārvaldes sistēmā. Lektorē iepazīstināja ar putekšņu analīzi, demonstrēja Latvijas purvu vidējo diogrammu, kur pēc putekšņu analīzes redzams, ka klimats mainījies, sākot ar arktisko periodu pirms 12000 gadu un beidzot ar atlantisko pirms 2500 gadiem līdz mūsdienām. Pēc izzinošas nodarbības sekoja kamermūzikas koncerts par ūdens tēmu, uz kuru aicināja Emīla Dārziņa Mūzikas vidusskolas audzēkņi. Skanēja V.A.Mocarta, K.M. fon Vēbera, G.Kramba skaņdarbi. "Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas audzēkņi mums sagādāja negaidītu un priecīgu pārsteigumu. Mēs bijām uzrunājuši vidusskolas audzēkni, gulbenieti Megiju Smiltnieci, vai viņa nevarētu ierasties pie mums. Viņa atbrauca ne tikai pati, bet atveda līdzi arī savus skolas biedrus un draugus. Mums bija iespēja redzēt un klausīties vijolnieku, starptautisku konkursu laureātu Danielu Bulajevu, kurš Baltinavā spēlēja arī klavieres. Visus patīkami pārsteidza skaņdarba "Vāju saruna" savdabīgais, modernais izpildījums. Mūzikas vidusskolas audzēkņu uzstāšanās bija izcila paraugstunda mūsu skolas audzēkņiem," atceras mūzikas un mākslas skolas direktore un Vides skolas vadītāja Marija Bukša.

Vides skolas pasākuma noslēgumā dalībnieki saņēma sertifikātus un nozīmītes, tostarp arī novada domes priekšsēdētāja S.Tabore. Līdz decembrim vidum skolā apskatāma arī izstāde par tēmu "Ūdeņi" - ūdens augi, putni, ainavas.

Šajā pasākumā, izmantojot priecīgo kopā-

Muzicē viesi. Vides skolas noslēguma pasākumā klātesošos ar muzicēšanu iepriecināja Emīla Dārziņa Mūzikas vidusskolas audzēkņi.

Nodarbību vada profesionāle. Nodarbību par purvu tēmu Latvijā Vides skolas dalībniekiem vadīja šīs jomas profesionāle Konstancija Logina.

būšanu, direktore M.Bukša Kristapam Kašam pasniedza Atzinības rakstu un balvu 100 euro personīgi no Latvijas Kultūras akadēmijas rektorei Rūtas Mukutpāvelas par maketu scenogrāfijā "Bezpajumtnieka asaras", ar kuru viņš piedalījās valsts mākslas skolu konkursā Rīgā, E.Smilga muzejā.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Dievkalpojumi novembrī

ROMAS KATOĻU DRAUDZĒS

Balvos - 1.novembrī - Visu Svēto diena, Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 2.novembrī - visu ticīgo mirušo piemiņas diena, Sv.Mise - plkst. 7.30 un plkst. 11.00; 7.novembrī - visu ticīgo mirušo piemiņas dienas oktāva - plkst. 17.00 Rožukronis un Sv.Mise plkst. 18.00 par visiem mirušajiem ticīgo nodomos; 8.novembrī - liturgiskā laikposma XXXII svētdiena, Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 15.novembrī - liturgiskā laikposma XXXIII svētdiena, Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 22.novembrī - Mūsu Kungs Jēzus Kristus - Vispasaules Karalis (svētdienas ziedoju Garīgā Semināra uzturēšanai), Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 29.novembrī - □Adventa I svētdiena, Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00.

Balvu pansionātā - sakarā ar Covid-19 dievkalpojumi nenotiks, lai pasargātu iemītniekus no virusa.

Sprogu baznīcā - 1.novembrī - Visu Svēto diena, Sv.Mise - plkst. 14.00; 15.novembrī - liturgiskā laikposma XXXIII svētdiena, Sv.Mise - plkst. 14.00; 29.novembrī - Adventa I svētdiena, Sv.Mise - plkst. 14.00.

Šķilbēnos - 1.novembrī - Visu Svēto diena, mēneša pirmā svētdiena - plkst. 9.00; 2.novembrī - visu ticīgo mirušo piemiņas diena - plkst. 9.00; 8.novembrī plkst. 9.00; 15.novembrī plkst. 9.00; 18.novembrī - Latvijas Republikas proklamēšanas diena - plkst. 9.00; 22.novembrī - Mūsu Kungs Jēzus Kristus, Vispasaules Karalis- plkst. 9.00; 29.novembrī - Adventa pirmā svētdiena - plkst. 9.00.

Baltinavā - 1.novembrī - Visu Svēto diena, mēneša pirmā svētdiena - plkst. 11.30; 2.novembrī - visu ticīgo mirušo piemiņas diena - plkst. 11.30; 8.novembrī plkst. 11.30; 15.novembrī plkst. 11.30; 18.novembrī - Latvijas Republikas proklamēšanas diena - plkst. 11.30; 22.novembrī - Mūsu Kungs Jēzus Kristus, Vispasaules Karalis - plkst. 11.30; 29.novembrī - Adventa pirmā svētdiena - plkst. 11.30.

Tilžā - 1.novembrī - Visu Svēto diena, mēneša pirmā svētdiena - plkst. 14.30; 2.novembrī - visu ticīgo mirušo piemiņas diena - plkst. 14.30; 8.novembrī plkst. 14.30; 15.novembrī plkst. 14.30; 18.novembrī - Latvijas Republikas proklamēšanas diena - plkst. 14.30; 22.novembrī - Mūsu Kungs Jēzus Kristus, Vispasaules Karalis - plkst. 14.30; 29.novembrī - Adventa pirmā svētdiena - plkst. 14.30.

Bēržos - 1.novembrī - mēneša I svētdiena. Visu Svēto diena - plkst. 9.30; 2.novembrī - visu ticīgo mirušo piemiņas diena - plkst. 9.30; 8.novembrī plkst. 10.00;

Dažādi

Vēlos nomāt lauksaimniecības zemi.
Tālr. 28772537.

Dārzu aršana. Tālr. 26512307.

Aku urbšana. Tālr. 29142220.

Mainu T-16 (1977.g.) pret T-25.
Tālr. 26382589.

Spiežam, karsējam, iepakojam ābolu
sulu Kubulos. Tālr. 27004732.

Pievēdam smilti, granti, šķembas un
citus būvmateriālus. Ieriko, piestēdz
ūdensvadus, kanalizāciju.

Remontē piebraucamos celiņus.

Tālr. 25685918.

Piegādā smilti, granti, melnzemi.
Tālr. 29433126.

Bistamo koku zāģēšana.
Tālr. 27657827.

Dāvina kucēnus. Tālr. 28685911.

Ikvienam ir iespēja
paldies kādam labvēlim,
sponsoram, atbalstītājam, palīgam.
Dārgi tas nemaksās -
tikai 3 euro par
25 vārdiem.
Jo sie ir "Pateicības
vārdi".

Pateicos pansionāta "Balvi" kolektīvam par manas
tantes Inas Umures pilnvērtīgo aprūpi un sirsniņo
attieksmi. Gunārs Avotiņš

Balvu rajona sieviešu biedrības "Rudzupupe"
vissirsniņķais paldies z/s "Urgas" īpašniekam Arnoldam
Zizlānam par projekta "VARI. RAD. DARI" atklāšanas
pasākuma atbalstīšanu. Lai veiksmīga Jums katra diena!

Apsveikumi

Lai notiek tā, kā vēlas Tava sirds,
Lai atspīd saule tad, kad lietus līst,
Lai atskrien vējš, kas bēdas aiznes līdz,
Lai Tev ar smaidu atrāk katras dienas rīts!

Mūsu miljai vecmāmiņai, vecvecmāmiņai
Regīnai Šcerbai silti sveicieni 85 gadu jubilejā!

Mēs novēlam daudz mierīgas, gaišas dienas, dvēselē
mieru, labu veselību. Mēs Tevi milam!
Mazdēls Raimonds ar sievu Diānu, mazmazbērni Nellijs,
Darens, Raiens Bordāni

Aizbrauc gadi žigliem kaijas spārniem,
Daudz kas pārdzīvots un gūts,
Tikai šajā dienā sirds bez liekiem vārdiem
Visu aizvadīto tūkstoš krāsās vīj.

Mīļi sveicam **Regīnu Šcerbu** 85 gadu jubilejā!
Novēlam labu veselību un lai katrs rīts nāk ar sauli sirdī.

Rita un Olegs

Jālūdz atvasarai, lai tā spēku aizdod,
Jālūdz puteņiem, lai gadiem pēdas jauc.
Jālūdz pašai sirdij - tā vislabāk zinās,
Kā tos trakos gadus atpakaļ lai sauc.

Mūsu ģimenē, **Regīnīt**, Tev vēl 85 gadu jubilejā
no saules prieku, veselību, no tuviniekiem - mīlestību.
Kristīne, Intars, Žaklīna, Karenas, Marena Melbergi

Sveicam **Tamāru Zaharenko** dzimšanas
dienā! Māsic, lai katrs rīts sākas ar prieku sirdī
un gaišām domām, veselību un Dieva svētību
katrai dienai.

Valentīna, Valdis

Valentīna Sprukule!

Trīs ziedus es Tev šodien sūtu,
Jo trijos ziedos izteikts viss:
Viens domāts laimei, otrs - milai,
Bet trešais tiekot vāzē likts.

Valentīna, lai nākamie Tavas dzīves gadi sniedz vairāk
prieku, vairāk brīvības no ikdienas rūpēm un vairāk laika,
lai izbaudītu dzīves jaukākos mirkļus. Stipru veselību,
mīlestību un panākumus dzīvē.

Lidija Ločmele

Un atkal gadiņš uzkrīt plecos,
Bet vai tādēļ jājūtas ir vecam.
Met rūpes, raizes Tu pret sienu
Un jautri nosvini šo dienu.

Sveiciens **Annai Puļcāi** Garosilos dzimšanas dienā!
Antoņina un Olita

Veselību vēlam, laimi Tavās gaitās,
Gaišas atmiņas lai no šīs dienas tiek.
Un lai dzeguzīte simtos gadus skaita,
Zvana skanējumu Tavam mūžam liek!

Sei cam **Jāzepu Raciborski**
skaistajā jubilejā! Lai izturiba, možs gars,
Dieva svētība katrā dzīves dienā!
Krustmeitas Ivitas ģimene, Aivitas ģimene

Lai visa mūža skaistie mirkļi
Kā svētība pār Tevi līst,
Bet tie, kas aizēnoja sauli,
Kā mākoņi lai projām klīst.
Nav gadiem nozīmes joprojām,
Ir sirdi saule, vējš un prieks,
Jo viss, kas Tavā dzīvē bijis,
Viss Tavs, un it nekas nav lieks.

Vissirsniņķie sveiceni **Georgijam Loginam**
skaistajā dzīves jubilejā! Vēlam saules siltumu, zemes
stiprumu, no Dieviņa - veselību.
Bijušie kolēgi Vecumu pagastā

